

REPUBLIKA CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

amis

BILTEN

4 – 2007 Živa stoka

AGRARNI MARKETIŠKI INFORMACIONI SISTEM
CRNE GORE

24. januar 2007. Vol. 2, Broj 4

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore www.minpolj.vlada.cg.yu
www.amiscg.org

Ponuda na stočnim pijacama	2-3
Pregled cijena žive stoke	3-7
Utvrđivanje gravidnosti ovaca	8-9

PONUDA NA STOČNIM PIJACAMA

U odnosu na prethodnu nedjelju, ove je, na stočnim pijacama u Crnoj Gori u ponudi bilo manje čak četiri vrste stoke. U ponudi nije bilo junadi do 300 kg simentalске rase, svinja tovljenika, ovaca za klanje i jaradi. Ostalih je bilo ali u dosta manjem broju.

Kada je riječ o cijenama one su zadržane na prethodnom nivou osim kod jagnjadi čija je prosječna cijena sa 3 porasla na 3,15€ po kg žive mjere.

Bar

Na pijaci u Baru bila je veoma slaba ponuda stoke. Prodaja se uglavnom obavljala na farmama. Bolja ponuda se očekuje početkom februara.

Berane

Stočna pijaca u Beranama ove sedmice je imala bolju ponudu svih vrsta i kategorija stoke, osim prasadi u odnosu na prethodnu. Bolja ponuda odnosi se na priplodne krave (melezi), čija je i cijena bila veća. Krave za klanje simentalске rase su imale bolju ponudu, uglavnom su iz Srbije. Ponuda prasadi ove sedmice je nešto manja, a i tražnja je manja, zapažen je i pad cijena kod ove kategorije, ona su,

takođe, uvoz iz Srbije, a namijenjena su za dalji uzgoj. I dalje imamo dobru ponudu ovnova i šilježadi kao i priplodnih ovaca, a cijene ovih kategorija su ostale na istom nivou ili su u blagom porastu. Priplodne krave i junice i dalje imaju veliku potražnju, a malu ponudu, čak i na poljoprivrednim gazdinstvima.

Nikšić

Na stočnoj pijaci ponuda je loša. Ponuđena su samo dva grla krupne stoke. Cijene ponude su uzete direktno od farmera. Cijene su slične kao i prošle nedjelje, a može se primijetiti visoka cijena mlade jagnjadi, čak 3,5€ po kg žive vage.

Pljevlja

Na stočnoj pijaci u Pljevljima bila je veoma loša ponuda. Ponuđeno je samo sedamnaest grla i to 10 teladi i dvije krave za klanje. Ponuda je iz domaće populacije. Cijena teladi se kretala od 2,3 do 2,6€ sa dominantnom cijenom od 2,5€. Cijena krava se kretala od 0,85 do 1,1 sa dominantnom od 1€. Na farmi su prodate i dvije junice smeđe rase.

Podgorica

U odnosu na prethodne nedjelje ponuda na pijaci je bila slabija.

Glavni razlog ovome je jagnjenje ovaca i neprisustvo grla iz uvoza. Na pijaci nije bilo nakupaca koji se bave preprodajom stoke što znači da su izložena grla bila iz domaće populacije.

Bijelo Polje

U toku ove sedmice na stočnim pijacama u Bijelom Polju primjetan je porast ponude jagnjadi, prilodnih krava sa teladima i koza sa jaradima. Za ostale vrste i kategorije stoke zadržan je nepromijenjen trend ponude.

REPUBLIKA CRNA GORA MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

IZVJEŠTAJ O CIJENAMA ŽIVE STOKE

Datum prikupljanja podataka: 18 – 24. 1. 2007. godine
Izveštaj sastavila: Služba za selekciju stoke RCG

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
1	Telad 80-160 kg SIM kg	~	~	2.80 (2.70-3.00)	~	2.50 (2.30-2.60)	2.50 (2.50-2.50)	2.60 (2.50-2.70)
2	Telad 80-160 kg kg	2.80 (2.60-2.90)	2.50 (2.20-2.50)	2.30 (2.20-2.50)	2.90 (2.80-3.00)	~	3.00 (3.00-3.00)	2.70 (2.56-2.78)
3	Junad do 300 kg kg	~	~	1.60 (1.40-1.70)	1.90 (1.70-2.00)	~	1.80 (1.80-1.80)	1.77 (1.63-1.83)
4	Junad preko 300 kg SIM kg	~	~	1.50 (1.30-1.60)	~	~	~	1.50 (1.30-1.60)
5	Junad preko 300 kg kg	1.60 (1.50-1.70)	1.50 (1.50-1.50)	~	1.65 (1.50-1.70)	~	~	1.58 (1.50-1.63)
6	Krave za klanje SIM kg	~	1.30 (1.30-1.30)	~	~	~	~	1.30 (1.30-1.30)
7	Krave za klanje kg	0.80 (0.70-0.95)	1.00 (0.90-1.10)	1.00 (0.80-1.10)	0.90 (0.80-1.00)	1.00 (0.85-1.10)	0.90 (0.80-1.00)	0.93 (0.81-1.04)
8	Prasad kg	2.80 (2.80-2.80)	2.00 (2.00-2.00)	2.70 (2.50-3.00)	2.80 (2.50-3.00)	~	~	2.58 (2.45-2.70)
9	Jagnjad kg	~	~	3.00 (2.00-3.00)	3.30 (3.20-3.50)	~	~	3.15 (2.60-3.25)
10	Šilježad kg	~	2.00 (2.00-2.10)	1.90 (1.80-2.00)	2.40 (2.30-2.50)	~	~	2.10 (2.03-2.20)
11	Ovce za klanje kg	~	2.00 (2.00-2.10)	~	2.00 (2.00-2.00)	~	~	2.00 (2.00-2.05)
12	Ovnovi kg	~	2.00 (2.00-2.10)	1.60 (1.50-1.70)	~	~	~	1.80 (1.75-1.90)

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
13	Priplodne ovce grlo	~	120.00 (100.00-120.00)	150.00 (125.00-170.00)	130.00 (120.00-140.00)	~	125.00 (120.00-150.00)	131.25 (116.25-145.00)
14	Priplodne koze grlo	~	~	120.00 (100.00-130.00)	90.00 (80.00-100.00)	~	120.00 (120.00-120.00)	110.00 (100.00-116.67)
15	Priplodne junice HF grlo	~	~	~	1,100.00 (800.00-1,200.00)	~	~	1,100.00 (800.00-1,200.00)
16	Priplodne junice Smeđa grlo	~	~	~	~	900.00 (800.00-1,000.00)	~	900.00 (800.00-1,000.00)
17	Priplodne junice Melez grlo	~	~	500.00 (400.00-600.00)	~	~	~	500.00 (400.00-600.00)
18	Priplodne krave SIM grlo	~	~	~	~	~	800.00 (800.00-800.00)	800.00 (800.00-800.00)
19	Priplodne krave HF grlo	1,000.00 (1,000.00-1,000.00)	~	~	1,100.00 (900.00-1,300.00)	~	~	1,050.00 (950.00-1,150.00)
20	Priplodne krave Melez grlo	~	800.00 (450.00-1,200.00)	650.00 (500.00-800.00)	600.00 (400.00-800.00)	~	800.00 (800.00-1,000.00)	712.50 (537.50-950.00)

*Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 15-21.01.2007. godine

Jedinica mere din/kg		Težina/ uzrast	Rasa	Centralna Srbija										Vojvodina						Dominantna cena Srbija			
				Beograd	Obrenovac	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš - Beljin	Pirot	Požarevac	Smederevo	Osipaonica	Vranje	Zajččar	Kikinda	Novi Sad	Pančevo		Sombor	S.Mitrovica	Subotica
Dviske	Jagnjad	sve		150	---	160	130	160	150	---	---	---	---	---	120	---	---	---	---	110	---	---	150
		sve	200	170	200	180	---	150	230	200	170	185	220	---	180	240	180	200	---	---	160	200	
Jarići	Junad	sve		---	---	120	---	145	---	---	---	15	---	---	---	---	---	---	---	---	---	140	
		do 300 kg	---	---	120	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	
Junad	Junad	SM		150	---	130	136	---	140	140	130	---	135	135	135	---	---	---	---	160	---	---	130
		>480 kg	140	140	130	136	---	130	135	---	---	130	130	---	130	---	140	130	---	---	130	130	
Koze	Krave za klanje	sve		---	---	80	---	90	90	---	70	---	25	65	---	---	80	70	70	---	---	70	
		HL	---	---	---	---	80	---	---	---	---	---	---	---	---	80	---	---	70	---	---	---	
Krave za klanje	Krmače za klanje	SM		80	90	90	90	---	90	90	80	---	80	85	---	90	---	75	80	---	---	90	
		>130 kg	65	70	75	70	60	---	---	70	65	---	75	---	---	---	---	65	55	---	60	65	
Ovca	Ovnovi za priplod	sve		120	110	120	120	100	100	85	110	110	85	100	---	90	100	90	90	---	---	100	
		sve	150	110	120	130	150	---	---	120	120	110	120	---	---	---	---	---	150	---	---	120	
Prasad do 15 kg	Prasad do 25 kg	sve		120	---	95	---	110	120	125	110	110	120	120	---	120	130	100	120	---	---	120	
		sve	110	110	95	110	100	110	125	100	100	115	110	---	---	100	120	100	110	---	---	110	
Priplodne junice	Priplodne krave	sve		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	140	---	---	
		HL	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	120	---	---	
Priplodne krave (din/grlu)	Šilježad	SM		---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	135	---	---	---	---	---	130	---	---	
		sve	150	---	170	160	190	---	---	---	150	---	180	---	---	120	150	150	150	---	---	150	
Telad	Telad	HL		230	---	180	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	130	200	---	180	---	---	
		SM	270	250	250	240	230	240	220	230	---	225	235	---	---	165	250	250	260	---	---	250	
Tovljenici	Tovljenici	sve		75	90	80	90	80	80	---	85	80	90	85	---	---	80	80	68	70	---	---	80
		>130 kg	70	---	75	80	75	70	---	80	70	85	75	---	---	70	75	60	60	---	---	70	

Izvor: STIPS

Cijene su izražene u dinarima. (1Euro = 80 dinara)

Prikaz cijena u kn/kg za grupu proizvoda / Stočni sajam-livestock market

Prices for product group

U razdoblju: od 08.01.2007. do 14.01.2007. (2.tj. 2007.god.)

Uspoređeno s razdobljem: od 11.12.2006. do 17.12.2006.

(50.tj. 2006.god.)

Hrvatska			Podatak
Proizvod	Tip	Cijena	Razl.
tele simental (80-160 kg)-calf .	1.Min	20.00	0.00
	2.Max	28.00	0.00
	Prosjeck	23.55	0.25
tele holstajn (80-160kg)-calf .	1.Min	18.00	-5.00
	2.Max	18.00	-5.00
	Prosjeck	18.00	-5.00
junica simental (za klanje)-heifer .	1.Min	9.00	-1.00
	2.Max	13.00	0.50
	Prosjeck	10.45	-0.05
junica holstajn (za klanje)-heifer .	1.Min	-----	-----
	2.Max	-----	-----
	Prosjeck	-----	-----
bik simental (>450kg)-beef .	1.Min	11.00	0.00
	2.Max	16.00	0.00
	Prosjeck	12.19	0.27
bik holstajn (300-450 kg)-beef .	1.Min	-----	-----
	2.Max	-----	-----
	Prosjeck	-----	-----
krava simental (za klanje)-cow .	1.Min	4.00	0.00
	2.Max	10.00	0.00
	Prosjeck	5.51	-0.34
odojak (25-35 kg)-piglets .	1.Min	10.00	2.00
	2.Max	23.00	3.00
	Prosjeck	12.24	-0.35
svinja (80-120 kg)-pig .	1.Min	7.00	-2.00
	2.Max	17.00	-1.00
	Prosjeck	9.57	-0.94
krmača (za klanje)-sow .	1.Min	5.00	-1.00
	2.Max	8.50	-1.50
	Prosjeck	6.98	-1.27
janjad-lambs .	1.Min	20.00	0.00
	2.Max	30.00	0.00
	Prosjeck	24.01	0.24
ovca (za klanje)-sheep .	1.Min	8.00	0.00
	2.Max	8.00	-2.00
	Prosjeck	8.00	-1.01
jare-kid goat .	1.Min	-----	-----
	2.Max	-----	-----
	Prosjeck	-----	-----
ždrijebe-foal .	1.Min	10.00	-----
	2.Max	10.00	-----
	Prosjeck	10.00	-----
konj-hors .	1.Min	12.00	1.00
	2.Max	13.00	1.00
	Prosjeck	12.50	1.00

Izvor: TISUP

Cijene su izražene u kunama. (1Euro = 7,3 Kuna)

COMMISSION EUROPEENNE		CENE STOKE ZA KLANJE U EU																				Datum													
Direction générale de l'Agriculture		CENE NA TRŽIŠTU																				od : 08.01.07													
D2. Viandes bovine, porcine, ovine et aviculture		ZEMLJE ČLANICE																				do : 14.01.07													
		PRIX DE MARCHÉ - ETATS MEMBRES																																	
		MARKET PRICES - MEMBER STATES																																	
(EURO/100kg PC/DW)		BE	BG	CZ	DK	DE	EE	GR	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	EU						
Junad U2	318.71	276.64	319.99	317.62	418.87	389.17	357.00	291.71	356.73							344.20	341.90	324.89	250.53	390.00				299.21	277.75	341.56	303.33	312.39	352.36						
Junad U3	296.78	284.91	324.55	314.40	411.67	379.26	343.00	292.07	357.87							328.50	322.02	325.62	254.81	386.90				303.62	282.04	355.91	295.42	307.89	344.57						
Junad R2	284.28	271.55	306.71	311.23	250.98	401.35	414.97	324.00	285.42	338.55						303.76	317.43	243.68	385.10	365.63				326.44	272.44	325.37	291.58	292.37	332.59						
Junad R3	262.04	267.54	310.20	306.17	399.66	341.86	317.00	285.41	325.79							300.96	368.88	296.14	317.82	247.22	381.60				311.69	268.33	327.78	289.16	297.71						
Junad O2	241.85	209.67	251.98	289.80	274.21	186.94	383.87	310.11	297.00	273.37	285.15	281.82	157.59	212.74	277.30	252.06	368.88	259.50	290.20	234.75	373.20	202.40	324.76	265.16	264.34	278.63	271.44	277.81							
Junad O3	225.31	168.85	256.17	277.19	274.68	188.73	381.28	328.59	291.00	273.84	279.67	281.82	152.49	216.35	267.25		368.88	265.79	293.89	339.79	372.80	211.52	284.49	264.50	270.95	281.69	278.19	283.30							
Junad	287.08	202.34	267.43	289.58	299.18	188.25	394.98	364.83	326.86	285.52	345.03	281.82	181.66	212.99	328.62	252.06	368.88	289.42	320.32	242.18	382.33	208.23	311.95	271.53	271.28	284.81	288.35	321.07							
Bikovi R3		260.79		276.06						254.00	251.01						285.46	239.17						288.82		264.88		261.73							
Bikovi		260.79		276.06						254.00	251.01						285.46	239.17						288.82		264.88		261.73							
Goveda U2										350.00	289.07						368.22											316.19	323.11						
Goveda U3										350.00	289.26						334.39											316.50	323.11						
Goveda U4										329.00	289.37						309.02											314.96	308.01						
Goveda R3										323.00	283.39					322.71												284.44	309.40						
Goveda R4										306.00	283.85																	262.57	309.86						
Goveda O3										275.00	274.38					282.34												280.15	293.10						
Goveda O4										269.00	274.59																	271.91	301.22						
Goveda										303.94	280.40					304.24												278.89	305.79						
Krave R2	255.83									317.00	225.09						166.28	249.48										169.41							
Krave R3	246.8									207.00	253.71	248.93	166.46	177.66	203.93	320.00	240.26	219.55										212.50	191.22						
Krave R4										198.91	252.91	251.07			243.11	305.00	240.13											174.13	185.47						
Krave O2	224.93									187.29	216.21	221.60	127.82	177.17	177.68	258.00	223.67	196.12										140.34	182.82						
Krave O3	216.68									184.08	225.27	231.16	125.14	173.79	174.44	263.00	230.29	201.56										173.71	194.96						
Krave O4	207.44									182.02	223.79	236.64	128.27	189.25	184.77	254.00	231.41											156.30	172.61						
Krave P2	186.73									150.14	161.94	176.57	125.84	140.95	142.16	215.00	187.56	166.24										170.81	246.53						
Krave P3	173.16									147.80	189.98	190.76	126.61	117.10	153.50	240.00	220.91	177.76										142.20	161.91						
Krave	217.69									189.11	195.11	224.17	126.30	142.25	175.40	266.59	223.60	182.84										180.63	113.41						
Junice U2	329.5									362.01	401.00	293.00	405.92				161.50	249.48	213.41	217.92	180.19	174.34	165.82	158.09	174.29	166.32	240.51	164.76	219.28						
Junice U3	311.5									324.82	296.88						368.30	322.85										317.39	227.13						
Junice R2	267.5									213.86	271.69	296.05			330.80	341.00	284.12	393.86										272.62	196.20						
Junice R3	252.5									213.10	300.40	288.50	216.79	388.96	374.43	342.00	286.42	407.27										288.08	192.44						
Junice R4										205.67	295.17	279.08			297.84	320.00	286.49											305.36	269.41						
Junice O2										203.61	237.75	230.01	180.83	376.57	299.20	269.00	271.03	254.63										278.17	308.83						
Junice O3										193.28	259.88	235.90	182.66	352.61	306.11	284.00	276.72	247.42										191.51	253.39						
Junice O4										197.87	249.69	236.16	172.75		265.50	277.00	277.40	242.05										204.16	247.05						
Junice	292.72									207.65	273.68	267.38	181.41	370.25	355.17	352.05	283.00	393.85	242.05									180.63	113.41						
Poljke	242.21									228.13	247.94	263.87	160.49	355.52	332.07	294.80	270.58	325.70	235.94									180.63	113.41						
Promena poslednje nedelje	1.036									-23.62	-1.15	-191	-0.97	-141	-4.01	-0.67	-0.91	-0.49	-1.20	-0.06	-4.78	1.17	2.61	9.13	0.37	-1.55	162	134	2.06	18.89	-4.22	-6.83	0.14	-1.99	0.98

Izvor: EU Komisija

UTVRĐIVANJE GRAVIDNOSTI OVACA

Radi postizanja boljih reprodukcijskih i ukupnih proizvodnih rezultata, ovčari žele što prije da saznaju da li je životinja gravidna ili nije, jer tako na vrijeme mogu da organizuju ponovni pripust, a otkrivene sterilne ovce liječe ili izluče iz daljnjeg uzgoja. Pronaći praktičnu i ekonomičnu metodu utvrđivanja gravidnosti u ovaca, pitanje je praktične važnosti u uzgoju, ali i naučni interes u istraživanju reprodukcije i plodnosti ove vrste. Prednost ranog otkrivanja gravidnosti ovaca su:

1. manji troškovi hranidbe i manje ljudskog rada
2. ranije izdvajanje i prodaja jalovih ovaca
3. usmjeravanje pažnje samo na gravidne ovce.

Potrebno je napomenuti da je dijagnostikom gravidnosti moguće utvrditi i broj fetusa (plodova) što farmeru omogućava organizaciju pravovremene, pravilne i dovoljne hranidbe visokogravidnih ovaca. Imajući u vidu važnost reprodukcije u svakoj ovčarskoj proizvodnji, opisaćemo one metode utvrđivanja gravidnosti koje su dovoljno pouzdane i izvodljive da bi ih mogli provoditi u komercijalnom uzgoju ovaca. To znači da tehnike dijagnostike gravidnosti moraju biti jednostavne, jeftine i precizne.

Ovčari ovce uglavnom pripuštaju bez evidencije o datumu pripusta, broju ovna, broju skokova itd. Ako tokom cijele godine ovnovi nijesu zajedno s ovcama u stadu, ovčari znaju kada su ih uveli u stado pa mogu samo nagađati početak jagnjenja ne znajući kada će se i koliko ovaca jagnjiti.

Naravno, poznavajući svako pojedino grlo, pred sam kraj gravidnosti, po veličini trbuha takođe mogu samo nagađati koliko će ovca dati jagnjadi. Po nalivanju vimena i po drugim pokazateljima spoljanjosti (otežano hodanje, veći i obješeniji trbuh) u visokoj fazi gravidnosti ovce, iskusniji ovčari mogu očekivati skoro janjenje ovaca, ali ne znaju pre-

cizno datum niti broj jagnjadi i njihov pol. Iako u ovčarskoj praksi (ne samo našoj nego i u svijetu) nema raširenog i jednostavnog sistema utvrđivanja gravidnosti ovaca, u ovom radu navešćemo neke metode koje se koriste za utvrđivanje gravidnosti.

Upotreba markera

Uobičajena i, u ovčarskoj praksi, najraširenija metoda utvrđivanja rane gravidnosti ovaca u sezoni parenja je provjera da li se ovca nakon pripusta ponovo tjera. To ovčari mogu utvrditi vizuelno svakodnevno prateći ponašanje ovaca u stadu, posebno u manjim stadima ili kod ovaca držanih u manjim skupinama. Međutim, najlakši način utvrđivanja je stavljanje markera sa bojom (Ovnovske kecelje) na prsa ovna koji boravi zajedno sa već pripuštenim ovcama. Metoda utvrđivanja gravidnosti ovaca pomoću "ovna probača" dosta je jednostavna pa je može primijeniti svaki ovčar u svakoj proizvodnji. Ako treba i promijeniti boju u markeru, preporučuje se da se to učini u intervalima od 14 dana a ne dužim jer se neke ovce tjeraju nakon samo dvije nedjelje pa ako je boja promijenjena nakon 15. dana postoji mogućnost da se estrus ne primijeti. U kontrolisanom pripustu, naročito u stadima u kojima jedan ovan mora zaskočiti veliki broj ovaca u relativno kratkom roku, bolje je koristiti hematitnu pastu (prašak i životiljsko ulje) umjesto klasičnog markera. Ova metoda može biti nepouzdana u razdoblju anestrije (ne tjeranja) pa je potrebno upotrijebiti alternativnu metodu. Ako se ovce jagnje tokom cijele godine, što podrazumijeva izvansezonska parenja u ranom anestrusu, odvajanje negravidnih ovaca u prvim nedjeljama nakon parenja i pripreme za njihovo ponovno parenje od velike je važnosti. Takođe je potrebno identifikovati gravidne ovce kojima se približava razdoblje zahtjevnije ishrane u kasnoj gravidnosti.

Česta pojava smrtnosti jagnjadi neposredno nakon jagnjenja povezana je s veličinom i porodom masom jagnjeta, što je povezano s

veličinom legla i režimom ishrane u posljednjoj trećini gravidnosti. Dovoljnim količinama dodatne hrane ovčama s više fetusa može se garantovati da će neojagnjena jagnjad dostići maksimalnu veličinu pred jagnjenje i da će preživjeti.

S druge strane, smanjena količina hrane ovčama koje nose samce može pomoći pri kontroli porodne mase i smanjiti gubitke jagnjadi do kojih dolazi pri jagnjenju ili neposredno nakon njega.

Uzgajivačima koji sami ostavljaju podmladak za remont stada, ako se ovce prije jagnjenja mogu grupisati na one sa samcima i dvojcima, mnogo je lakše provoditi selekciju na prirodnu sposobnost bližnjenja u stadima gdje nema pojedinačnih podataka o svakoj ovci. U velikim stadima rano utvrđivanje gravidnosti, što je olakšano pripustom u kojem se koristi metoda otkrivanja estrusa.

Ručne pretrage

U kasnijoj fazi gravidnost ovce može se utvrditi rektalnom pretragom, što se ne preporučuje da čine sami ovčari radi mogućih nepoželjnih posljedica za ovcu i fetus. Tačnost procjene gravidnosti ovaca abdominalnom palpacijom između 90 i 130 dana je između 80 i 95%. Ovoj pretrazi bi trebalo prethoditi uskraćivanje hrane i vode 12-24 sata prije pretrage. Fetus se može osjetiti kao plutajuće tijelo koje se potisne prstima, a zatim se vrati u istom smjeru. Iako je metoda jednostavna i relativno brza (do 200 ovaca na sat), ne može se pouzdano procijeniti broj fetusa.

Za utvrđivanje gravidnosti ovaca koriste se i druge metode koje su vezane za posjedovanje posebnih aparata i hemikalija a to su:

1. Radiografske i ultrazvučne metode i
2. Progesteronska i druge hormonske probe